

«abstrakzio geometrikoan, simbolismoan, zehaztasunean, matematikan eta mistikotasunean egindako ibilian murgiltzeko», komisarioaren arabera.

Musika eta matematika

Arkitektura, espiritualtasuna eta musikarekiko interesa izan zuten Oteizak, Palazuelok eta Asinsek, baina modu are nabarmenagoan azken biek. Golvanok kontatu duenez, Palazuelok «bere pinturen eta musikaren arteko benetako itzulpenak» egiteko asmoa zuen, eta halaxe bistaratu zuen *Musika III* litografian, adibidez: hondo beltz baten gainean modu nahasian margotu zituen lerro zuriak, pentagrama baten antza hartuta. Asinsek kasuan, *Erritmo zehar positiboa* eta *Erritmo zehar negatiboa* lanetan islatu zuen musikarekiko pasioa; tinta beltzez eta zuriz marraztutako kartoi meheen gainean, partiturak irudikatu zituen hark ere. Bachen musikak inspiratuta ondu zituen.

Asins arte kontzeptualean aitzindari izan zen Espainian, baita ordenagailu bidezko artearen aplikazioan eta algoritmoetan oinarritutako sorkuntzan ere. «Zenbakien zientziarako irekitasuna» zuen haren lanak, eta *Menhirrak* serieko piezek horixe bera uzten dute agerian. Beirazko eta burdinazko bi eskulturak eta margolan batek osatzen dute seriea. «Hirukiaren aldean eta osotasunaren arteko harremana islatu nahi izan zuen, sekuentzia eta erritmoa oinarri hartuta».

Oteizak harrian eta burdinan egindako pieza ezagun batzuk paratu dituzte erakusketan: *Hiru kuboide hutseko eraikuntza*, *Leimoizko gertutasuna seinatzen duen hilarria* eta *Mallarmeren omenaldiaren aurretiko bertsoa*, tartean. Komisarioak esplikatu duenez, Oteizaren ikerketa lerroetako bat «eskultura masa figuratiboaren erantzte formala» izan zen, eta horrek eraman zuen abangoardia modernoaren herentziak berrinterpretatzera.

1970eko hamarkadan, Oteizak hormaren espazioaren portaera ikertu zuen, eta, horretarako, aztergai izan zituen Kazimir Malevitx artistaren margolanetako espazio hutsa, abstrakzioa eta geometria, eta eskultura batzuetan ezarri zituen prozesutik ateratako ondorioak. «Malevitx unitate bat» definitu zuen, eta, hori oinarri, helburu esperimentala zuten piezak ondu zituen: *Malevitx erroa duen makla binarioa* eskultura da horren erakusgarri.

Aretoko bitrina batean bildu dituzte hiru artisten artelanak ulertzeko dokumentuak eta argazkiak. ●

Maite Gurrutxaga, atzo, Donostian, *Tapakia* albuma eskuetan duela. A. CANELLADA / FOKU

Izandako haur irakurleari eskainitako ipuina

Maite Gurrutxaga ilustratzaileak haurrentzako ipuin bat ondu du, eta «geruzaz geruza» deskubrituz joateko proposamena egin. Ereinekin plazaratu du.

Beñat Mujika Telleria

DONOSTIA— Maite Gurrutxaga ilustratzaileak bere bigarren album ilustratua publikatu du: *Tapakia*. Duela bizpahiru urte Mexikora egindako bidaia bat du oinarrian obrak, eta haurrentzat da. Erein argitaletxearekin plazaratu du, eta lanak ez du hitzik: irudien bidez kontatzen du istorio guztia. «Bazen behin, gure auzoan, uste txarrez josia bizi zen norbait...». Horrela abiatzen da ipuina, eta hortik aurrerako dena interpretatzea irakurlearen lana da. Saguak dira istorioaren protagonistak, eta etxe baten barruan gertatzen da ia kontakizun osoa.

Sagu auzo batean kokatzen da narrazioa, zeinetan sagu petral xamar bat bizi den. Tapaki zurizuri bat dauka, eta halaxe mantendu nahi du, inolako orbainik gabe. «Edo hori uste du, behintzat», zehaztu du autoreak. Behinola, bizilagunen umeek tapakia izorratu diotela iruditzen zaio, eta bizilagunen etxera joko du, kexaka. «Petralduta joango da, baina ikasketa batekin irtengo da bertatik», azaldu du egileak. Inazio Mujika Iraola Erein argitaletxeo editoreak xehetasun gehiago eman ditu: «Tapakiarena

metafora bat da, kultura-aniztasuna baitago horren atzean».

Gurrutxagaren hitzetan, «geruzaz geruza deskubrituz joateko» album bat egin nahi izan du: «Xehetasunez jositako liburua da, eta hitzik gabekoa izateak badu intentzio bat: irakurleak erabaki dezala non eta zein pertsonaiarekin gelditu. Atzean badago konkretuki kontatzen den istorio bat, baina, era berean, badago non geratu eta non denbora eskaini».

Izan ere, egileak adierazi duenez, hitzik ez badu ere, «irakurtzeko moduko» liburua da. «Uste dut irudiak ere irakurri egin behar direla», azaldu du. Horregatik jarri du «bazen behin» esaldia ilustrazioen aurretik. «*Bazen behin* baten ondorenean badakizu istorio bat datorrela, eta gonbidapen bat ere bada irakurlearentzat. Ez du hitzik ikusiko, eta orduan pentsatuko du: 'Orduan, irudia irakurri behar dut'».

Liburua irakurtzeko moduaz ere hitz egin du autoreak. Izan ere, xehetasun asko ditu ipuinak; sekuentzia, protagonista eta objektu asko istorio berean, eta horietako bakoitzaren jarraipena egiteko aukera du irakurleak orritz orri, banaka, gainerakoak alde batera utzita. Gurrutxaga: «Saia-

«Hitzik gabekoa izateak badu intentzio bat: irakurleak erabaki dezala non eta zein pertsonaiarekin gelditu»

MAITE GURRUTXAGA

Ilustratzailea

tzen naiz bisitatzeko gogoia ematen duten liburuak egiten. Baina ez behin bakarrik bisitatzekoak. Niri asko gustatzen zait norbaitek liburua irakurri ahala atzera eta aurrera egiten duenean etengabe. Eta hori izan da nire asmoa».

Istorioa animaliekin kontatzea izan da ilustratzaileak hartu dituen beste erabakietako bat. Izan ere, istorio bera kontatu zezakeen gizakiak erabilia, baina «izandako haur irakurleari keinu» egin nahi izan dio saguekin. «Nik animaliak ageri ziren liburu ilustratuak maite nituen. Eta pentsatu nuen hori eman behar niola neure buruari». Era berean, baliabide bat ere izan dela onartu du: «Jorratu nahi nuen gaira gerturatze-ko beste modu bat izan da».

Teknika analogikoa

Modu «analogikoan» egiten du lan Gurrutxagak irudiak sortzeko; pinturak, papera eta arkatzak hartuta. Album berriko ilustrazioak egiteko, gouache teknika erabili du. Adierazi duenez, ez da teknika berriak erabili zalea, ez baita «oso abila» teknologiak erabiltzen. Baina modu analogikoan lan egitea «haua bat» ere badela nabarmendu du: «Modu horretan gozatzen dut nik. Denbora asko eskatzen du, baina nik erabaki nahi dut nire denbora zeri eskaini».

Ibilbide luzea du Gurrutxagak ilustratzaile gisa. 2008an publikatu zuen bere lehenengo lana, eta hainbat sari jaso ditu geroztik. Besteak beste, Etxepare saria, Lazarillo saria, Miguel Calatayud saria eta Euskadi saria. Orain arte, gehienetan, beste idazle batzuen hitzak ilustratu izan ditu, baina oraingoan berak sortu du istorioa, hasi eta buka. Lan egiteko bi moduak alderatu ditu aurkezpenean: «Denbora eta prozesuan egin beharreko hausnarketak dira desberdintasun nagusiak. Zure lanean zuk eraikitzen duzu dena, eta ez daukazu inor zain; nahi beste buelta emateko aukera daukazu. *Tapakia*-k duela bizpahiru urteko bidaia bat du oinarrian, baina sortu denerako eta forma hartu duenerako, denbora bat izan behar du». ●